

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖРЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕРЕПІДГОТОВКИ
ЗВІЛЬНЕНИХ У ЗАПАС ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ М. КРИВОГО РОГУ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЮ НАСИЛЬСТВУ
ТА ЖОРСТОКОМУ ПОВОДЖЕННЮ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ**

Розглянуто, затверджено
Педагогічною радою
Міжрегіонального центру
професійної перепідготовки
звільнених у запас військовослужбовців
Протокол № 6 від 9 червня 2025р.

Голова педагогічної ради, директор

Володимир БАЛАКІН

09 червня 2025р.

Введено в дію з 10.06.2025р.
наказом директора МЦПІВ
від 10.06.2025р. №79

м. Кривий Ріг
2025р.

1. Загальні положення

Це Положення розроблено відповідно до Законів України «Про охорону дитинства», «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та інших нормативно-правових актів, а також на основі Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженої Кабінетом Міністрів України від 4 червня 2025 р. № 658.

Положення спрямоване на забезпечення функціонування ефективної системи унеможливлення будь-якого виду насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти в Міжрегіональному центрі професійної перепідготовки звільнених у запас військовослужбовців м Кривого Рогу Дніпропетровської області (далі – Центр), створення середовища, вільного від насильства та жорстокого поводження зі здобувачем освіти, запровадження системи інформування про випадки (або підозру на випадки) насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти, а також забезпечення оперативного їх розгляду та реагування на них.

Терміни, що вживаються у цьому Положенні, використовуються у значенні, наведеному в Сімейному кодексі України, Законах України «Про охорону дитинства», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», інших нормативно-правових актах.

2. Завдання Положення

Основними завданнями цього Положення є:

- запровадження порядку дій, спрямованих на унеможливлення насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти;
- формування у працівників Центру відповідального ставлення до недопущення насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти;
- поширення культури нульової толерантності до насильства та жорстокого поводження з дітьми у всіх сферах діяльності Центру;
- забезпечення оперативного інформування уповноваженого підрозділу органу Національної поліції та служби у справах дітей про випадки вчинення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

3. Основні заходи з унеможливлення насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти

Для унеможливлення насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти в Центрі впроваджуються такі основні заходи:

3.1. Превентивні заходи:

- затвердження цього Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню зі здобувачами освіти;
- затвердження форми первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо здобувача освіти згідно з Додатком 1 (Типова форма додається);
- затвердження форми реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки) згідно з Додатком 2 (Типова форма додається) або ведення обліку внутрішніх інцидентів (повідомлень про випадки насильства та жорстокого поводження зі здобувачем освіти) в інший спосіб за рішенням Центру;
- затвердження форми анкети анонімного опитування для здобувачів освіти згідно з Додатком 3 (Типова форма додається);
- інформування здобувачів освіти, батьків або інших законних представників дитини, працівників Центру з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти;

- проведення оцінювання ризиків насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти в діяльності Центру, вживання заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації;
- врахування ризиків насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти під час прийому на роботу працівників Центру.

3.2. Заходи із виявлення та реагування на випадки насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти:

- організація доступних та безпечних способів повідомлення про випадки насильства та жорстокого поводження зі здобувачем освіти;
- оперативне реагування за результатами розгляду заяв (скарг, повідомлень) про випадки насильства або жорстокого поводження зі здобувачами освіти.

3.3. Заходи з навчання та підвищення обізнаності щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти:

- організація тренінгів, інших навчальних заходів для працівників Центру та інших фахівців, які контактують зі здобувачами освіти;
- організація інформаційних сесій для здобувачів освіти (пояснення прав дитини, способів захисту, контактів для звернення);
- залучення батьків, інших законних представників дитини (проведення батьківських зборів, розповсюдження інформаційних матеріалів).

3.4. Заходи з моніторингу та оцінки виконання програми:

- регулярні самоперевірки (оцінка ефективності заходів, виявлення проблемних аспектів);
- збір інформації для зворотного зв'язку (анкетування здобувачів освіти, батьків, персоналу);
- аналіз інцидентів (вивчення випадків насильства для запобігання повторенню).

3.5. Заходи з інформування:

- розміщення у доступних місцях для здобувачів освіти та батьків, інших законних представників інформаційних матеріалів (плакатів, брошур із контактами служб допомоги, контактних номерів телефонів для анонімного звернення).

4. Обов'язки керівника Центру

Директор Міжрегіонального центру професійної перепідготовки звільнених у запас військовослужбовців м. Кривого Рогу Дніпропетровської області:

- затверджує це Положення з урахуванням Типової програми, є відповідальним за його реалізацію, забезпечує його оприлюднення, ознайомлення з ним своїх працівників та здійснює контроль за виконанням, в якому обов'язково визначаються суб'єкти виконання Типової програми (адміністрація, волонтери, працівники, інші залучені фахівці, які контактують із здобувачами освіти), до кого застосовується Типова програма, вимоги щодо політики найму працівників Центру, пов'язані із політикою запобігання насильству (перевірка кандидатів на наявність судимостей, рекомендації), вимоги щодо навчання персоналу (обов'язкові навчання з питань захисту прав дитини);
- забезпечує здійснення заходів із ознайомлення працівників Центру, інших фахівців, які контактують зі здобувачами освіти, із Положенням про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню зі здобувачами освіти до початку їх роботи з дітьми, але у строк, що не перевищує п'яти робочих днів із дня початку роботи в Центрі;

- розглядає усні та письмові повідомлення протягом однієї доби з дня надходження, забезпечує функціонування механізму подання повідомлень;
- невідкладно повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною;
- сприяє проходженню особами, які вчинили насильство або жорстоке поводження з дитиною, стали свідками або постраждали від насильства або жорстокого поводження, відповідної програми для таких осіб;
- забезпечує проведення навчань, тренінгів, профілактичних заходів для здобувачів освіти, батьків або інших законних представників дитини, працівників Центру з питань запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми;
- взаємодіє із службами у справах дітей, центрами соціальних служб, закладами освіти, охорони здоров'я та іншими уповноваженими органами для оперативного реагування на випадки насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти.

5. Обов'язки працівників Центру

Працівники Центру в разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження зі здобувачем освіти зобов'язані:

- вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження зі здобувачем освіти;
- надати у разі потреби домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги та звернутися до уповноваженого підрозділу органу Національної поліції;
- повідомити керівнику Центру та одному з батьків або іншим законним представникам дитини, яка вчинила насильство або жорстоке поводження, та дитині, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, про виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.

6. Механізм подання повідомлень

Центр забезпечує функціонування механізму подання повідомлень, який передбачає:

- інформування здобувачів освіти та їх батьків або інших законних представників дитини, працівників Центру про їх обов'язок повідомити про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми з наданням інформації про шляхи інформування про такі випадки;
- забезпечення функціонування різних способів отримання повідомлень про можливі випадки насильства (телефонний зв'язок, електронний лист, скринька для паперових повідомлень тощо), зокрема анонімно за бажанням особи, яка залишила повідомлення.

У разі потреби директор Центру може визначати відповідальну особу для здійснення заходів щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти, яка реєструватиме повідомлення, що надійшло, в журналі обліку (у паперовій та/або електронній формі) та забезпечуватиме його підготовку до розгляду.

Директор Центру розглядає повідомлення протягом однієї доби з дня його надходження.

У разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження зі здобувачем освіти директор Центру невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє про це батькам або іншим законним представникам дитини (крім випадків, коли батьки або інші законні представники дитини є кривдниками дитини), письмово повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей, а також вживає заходів відповідно до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585.

7. Вимоги до працевлаштування

Відповідно до статті 10 Закону України «Про охорону дитинства» забороняється працювати у контакті з дітьми особам, інформацію про яких внесено до Єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи.

Під час працевлаштування осіб, які матимуть безпосередній або опосередкований контакт зі здобувачами освіти, має бути проведене опитування, яке може включати запитання ситуативного характеру щодо насильства або жорстокого поводження із дитиною, з метою виявлення можливої схильності особи до агресії, насильницької поведінки, жорстокого поводження.

8. Інформаційні матеріали

Центр розробляє та/або поширює інформаційні матеріали з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти шляхом:

- розміщення на інформаційних стендах у приміщенні Центру, розповсюдження серед працівників, здобувачів освіти, їх батьків або інших законних представників дитини у формі буклетів (листівок);
- надсилання через батьківські, учнівські групи в месенджерах, розміщення на офіційному веб-сайті Центру та його сторінках у соціальних мережах;
- проведення тематичних семінарів для батьків або інших законних представників дитини.

9. Інформування працівників

Центр забезпечує інформування працівників з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми (далі – інформування), що передбачає такі напрями (теми):

- розпізнавання фізичного, психологічного, економічного та сексуального насильства;
- методи профілактики булінгу серед здобувачів освіти;
- використання ненасильницьких методів спілкування та управління конфліктами;
- надання першої психологічної допомоги здобувачам освіти, які постраждали від насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- порядок дій у разі виявлення випадків насильства або підозри щодо їх наявності;
- дотримання правових норм щодо захисту здобувачів освіти від насильства;
- алгоритм взаємодії з уповноваженими підрозділами органів Національної поліції та службою у справах дітей у разі виявлення фактів та ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.

Інформування здійснюється шляхом:

- проведення щорічних інформаційних кампаній, тематичних тижнів і конкурсів, приурочених питанням унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- інтерактивних тренінгів для здобувачів освіти із розвитку емоційного інтелекту, толерантності та ненасильницького спілкування;
- проведення ігор та рольових прав, які моделюють реальні ситуації та допомагають здобувачам освіти дізнатися про способи захисту порушених прав;
- впровадження занять за типом діяльності Центру з питань безпечної поведінки, прав дитини та медіації;
- співпраці з психологами та соціальними працівниками для проведення групових та індивідуальних занять щодо запобігання насильству;
- організації зустрічей із фахівцями, які можуть поділитися досвідом і порадами щодо запобігання насильству (працівники уповноваженого підрозділу органу Національної поліції, юристи, соціальні працівники);

- використання мультимедійних матеріалів (відеороликів, презентацій, інтерактивних платформ) для інформування здобувачів освіти у цікавій та доступній формі щодо неприпустимості насильства та жорстокого поводження, ознайомлення з ознаками та формами насильства та жорстокого поводження, порад щодо запобігання насильству в дитячому середовищі, процедури повідомлення про насильство та жорстоке поводження, передбаченої Центром, алгоритму дій у разі виявлення насильства, способів та механізмів отримання допомоги, можливих наслідків для особи, яка вчинила насильство або жорстоке поводження.

Для проведення інформування здобувачів освіти, батьків або інших законних представників дітей, працівників Центру можуть залучатися експерти, фахівці, зокрема представники органів місцевого самоврядування, структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій, служб у справах дітей, уповноважених підрозділів органів Національної поліції, надавачів соціальних послуг, закладів вищої освіти, а також психологи, соціальні педагоги, фахівці в галузі права, представники громадських об'єднань, іноземних неурядових організацій.

10. Виявлення потенційної поведінки, що може призвести до насильства

З метою унеможливлення насильства або жорстокого поводження зі здобувачами освіти директор Центру забезпечує виявлення поведінки здобувачів освіти, працівників Центру, яка потенційно може призводити до насильства та жорстокого поводження.

Недопустимою вважається поведінка, що може призводити до порушення права здобувача освіти на повагу до його особистості, гідне ставлення.

Індикаторами, які можуть вказувати на потенційні ризики спричинення насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти, є використання тону голосу, який може сприйматися як залякування або образа, використання принизливих коментарів стосовно здобувачів освіти та в присутності дітей, застосування покарань до здобувачів освіти, а також інші індикатори.

11. Фізичний контакт зі здобувачем освіти

З метою унеможливлення ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною працівники Центру повинні не допускати фізичного контакту з дитиною, якщо він не є необхідним відповідно до змісту заходів або видів діяльності з дитиною.

У разі коли передбачається фізичний контакт зі здобувачем освіти, який є необхідним відповідно до змісту заходів з дитиною, такий контакт проводиться у присутності не менше однієї повнолітньої особи, крім виконавця, або в приміщенні, що забезпечує можливість вільного доступу інших осіб та не має перешкод для самостійного виходу дитини.

12. Оцінювання та аналіз ризиків

Унеможливлення насильства та жорстокого поводження включає регулярне оцінювання ризиків, пов'язаних з насильством та жорстоким поводженням зі здобувачем освіти, вживання заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації, із забезпеченням подальшого моніторингу та контролю, а також перегляд запроваджених заходів з унеможливлення насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти.

Якщо за результатами розгляду повідомлення:

- виявлено ознаки насильства та жорстокого поводження зі здобувачем освіти, Центр аналізує причини та умови, які могли сприяти або стати підставою для порушення прав дитини;
- не виявлено ознак насильства та жорстокого поводження зі здобувачем освіти, інформація, викладена в повідомленні, аналізується на предмет наявності ризиків

насильства та жорстокого поводження з дитиною та вживаються заходи до унеможливлення настання таких ризиків.

Діяльність щодо виявлення та аналізу ризиків провадиться Центром із залученням сторін, зокрема здобувачів освіти.

13. Повідомлення про невиконання повноважень

Про невиконання, неналежне виконання Центром повноважень щодо запобігання насильству та жорстокому поводженню зі здобувачами освіти може бути повідомлено уповноваженій особі (координатору) в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, на яких покладено функції щодо забезпечення рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі.